

# Возь Арестит

№ 50 (185)

НОЈАБР

7 лун

1932 во.

Газет лезбны:

Кулбмдинса ВКП(б) Рајком,  
Рајсполком да РајпрофсоветГазетлѡн доныс 3 тѡлыс кежѡ:  
колхозлы да крестаналы—60 ур,  
учреждѣньблы да служ.—90 ур.

**Большевик партија да Ленинскѡј ЦК знамја улын—вожѡ, выль вермѡмјасѡ!  
Вылѡжык знамја ВКП(б)-лыс—Октябрса револутсіја кетыртѣ глыс!**

## Вожѡ, боевѡј жортјас! Вылѡжык Октябрлыс знамја!

Коммунист партија героическѡј вермасѡмѡн, робочѡјјас да салдатјас вооружениѡја кыпѡдѡмѡн, „Аврора“ брусѡјѡ лысѡм гым шыын вермис Нева берегын, Ленинкарын социалистическѡј револуција.

1917 воса нојабр 7-д лун рѣтѡ мијан странаса пролетариат, гѡл крестана вылѡ мыжсѡмѡн, бостис аслас кижѡ власт да востис ставмувывса јѡз олѡмын выль эпоха. СССР-са пролетариат, коммунист партија вескѡдлѡмѡн, лептис револутсіја знамја ставмувывса експлоатирујтана, увтырѣтана, ембуртѡм јѡзлыс да вылын кутѡ сјѡс му сар вылын. Китајсан, кѡни ассѡ жалиттѡг вермасѡ героическѡј Гѡрд армија Китајса робочѡјјаслѡн да крестаналѡн, Берлинса робочѡјјасѡ; Жапонскѡј ѣктјассан Канадаса фермајасѡ, кѡни крестана рѡзѡритѡмаѡс,—быдлаын, кѡни нуѡб револутсионѡј тыш робочѡјјаслѡн да ужалыс крестаналѡн капиталистјаскѡд, помещикјаскѡд, колониальной рабавладелечјаскѡд, мијан револутсіјаын налѡн знамја, сјѡ чуксалѡ, кыпѡдѡ најѡс.

Гѡл крестана вылѡ пыксѡмѡн, пролетариат бостис Октябрын власт. Гѡл крестана вылѡ зумыда пыксѡмѡн, шѡркоѡфем крестанакѡд крепыда јитѡмѡн, кулакјаскѡд чорыда косасѡмѡн ми сувтѡдим кокжылѡ промышленност, заводитим сјѡс реконструктирујтны. Колхозник вылѡ—тѡрытја гѡл да шѡркоѡфем јединѡличник вылѡ—зумыда пыксѡмѡн, дорвыв коллективизатсіја под вылын кулакјасѡс, кызи классѡс, бырѡдѡмѡн, ми пырим револутсіјаын выль етапѡ, мѡд пјатилеткаѡ—классјас бырѡдан да социалистическѡј общество мијан странанн стрѡитан пјатилеткаѡ.

15 во нин квајтѡд јукѡн му сар

вылын гѡрдѡја дѡлалѡ гѡрд знамја социалистическѡј револутсіја-лѡн. 15 воѡн СССР-са ужалыс јѡз перјисны вывти гырыс вермѡмјас. Кѡни тѡрыт вѡли сулалѡ сѡд вѡр, талун сетѡ теѡисны, сувтѡдѡисны гырыс фабрикјас, заводјас, электрическѡј стантсіјајас, кѡтыртисны гырыс совхозјас.

Квајтѡд јукѡн му сар вылын ми ас вылын агным кѡзайнас. 15 во-нин ми гырыс ѡдјасѡн теѡам, стрѡитам выль олѡм, выль социалистическѡј олѡм робочѡјјаслы да крестаналы. Тајѡ кадѡн ми перјим јѡна гырыс вермѡмјас. Тышјас пыр, уна сѡкыд торјас венѡмѡн, ыжыд вын зевтѡмѡн ми воим татѡ. Нѡтчыд некущѡм ыжыдтор ез артмыв сѡкыдторјастѡг. А ѡд ми стрѡитам социализм, стрѡитам выль общество, выль нога олѡм мѡдамѡд јѡз костын. Ми век кежлѡ гуалам гѡллулун, суѡытѡм олѡм да шѡг, кодѡс чужтылис капитализм. Страна мијан врагјас кышын, наја јѡна пѡнсѡ јірѡны мијан вылѡ, быдног зѡлѡны, пѡлтѡны мијан вылѡ војна панпы. Пышкѡсса врагјас, кызи Рјутинлѡн, Галкинлѡн да мукѡдлѡн контрреволутсионѡј группаяс, озжѡ узны. Најѡ быдногыс зѡлѡны, падмѡдны социализм стрѡитѡм, зѡлѡны колхозјасѡс да совхозјас кѡстны, пазѡдны. Сетамѡј став екаса врагјаслы нѡтчыд вѡвлытѡм чорыд отпор.

Капиталист странајасын производство јѡна унапѡв чѡнис, уна миллѡнѡз кајис ужтѡм јѡзлѡн лыд. Сѡвет Сојуз Октябрса револутсіјалы 15 во тыран лунѡ арталѡ социалистическѡј стрѡителствѡын гырыс вермѡмјас. 1931 воын СССР са промышленностѡн прѡдуктсіјасѡ вѡли лѡзѡма 1913 во дѡнын кујим мында, а Англијалѡн да Германіјалѡн производ

ствоыс летѡис војнаѡз дѡнын 75 прѡцентѡз.

„Сѡкыд промышленностнымѡс ми сувтѡдим-нин кокжылас. Сјѡ сѡмын колѡ паскѡдны. Ѳни ми вермам бергѡдчыны кокнид индустриалан да јѡткыны сјѡс вѡжѡ ѡдѡдѡм темпјасѡн“—шулис Сталин жорт аслас докладын XVI ѡд сјездѡ вылын.

Первој пјатилеткалѡн, јѡн сѡкыд индустријалѡн планыс етѡлыкѡ муртса тыр, а лѡи тыртѡма сѡдтѡдѡн. Тајѡн партија вѡчис зумыд база паскыда мунан тѡвар вѡчѡмлы, кокнид индустријалы. Бѡрја нѡл воѡн кокнид промышленност Сојузлѡн сѡдтис ассыс производствѡсѡ кыкпѡв. Револуција бѡрын 15 воѡн кокнид промышленност 1913 воын сертѡ лѡзѡ прѡдукцијасѡ пѡшти кујим мында дѡн. (288,9%). Пѡшти зѡк выльыс лѡсѡдѡма гырыс вурсан промышленност, кодлѡн продукцијасыс 1932 воын 150 пѡв унжык 1913 воын лѡзѡм прѡдукција дорыс. Трѡкотажнѡј промышленност 1913 воын вѡли лѡзѡма прѡдукција 17,8 мил. шайт дѡн, а 1932 воын сылѡн прѡдукцијасыс кајѡ 566,6 мил. шайт дѡн, лыбѡ 30 пѡв унжык. Кучѡк да кѡмкот вѡчан-вуран промышленност 1913 воын сертѡ лѡзѡ прѡдукцијасѡ 6 пѡв унжык, а кѡмкот лѡзѡмыс 10 пѡв унжык.

Хлопоклѡн кѡза плѡщаѡ 1913 воын 688 сурс гасањ сѡдѡс 1932 воын 2085 сурс гаѡз лыбѡ 203%. Шабѡдѡлѡн кѡза плѡщаѡ 1930 сурс гасањ сѡдѡс 2510 сурс гаѡз лыбѡ 30%, пышлѡн—712 сурс гасањ 933 сурс гаѡз лыбѡ 29,4%.

Колѡ индыны, мыј 1932 воын кокнид промышленност зумыда сувтѡс сешѡм туј вылѡ, мыј оз вај заграничаыс не толкѡ сырѡ, но і быдсама деталјас, вспомѡ-  
(Помыс мѡд мѡстѡкыс)

# Октябрса революцисјалы 15 во тырём куҗа выл гурсјасён содтам шурумвөјрадјасё вөр фронтывса геројаслыг, јанөдам лжеударникјасёс

## Воҙө, божевөј јортјас! Вылөжык Октябрыг знамја! (пом)

гательнөй материалјас да оборудованнөй. Көкнөй промышленностгы оборудованнөй вөлі вөјөма 1927-28 воын 23 мль. шәјт дон, 1931 воын цитөма 600 сурс шәјтөз, а 1932 воын нөтөі абу вөјөма.

Кыптө да паскалө вөзму ужалан машинајас вөчөм. Рөссіјаны вөзму ужалан машинајас вөчөм медеа јонасө паскаліс 1914-д вөсан. 1917 воын Рөссіјаса став заводјас, кодјас вөчөны вөлі вөзму ужалан машинајас да инвентар лөцөны прөдуктисјасө 7 м. шәјт дон. Тәјө 15 воын Совет страна социалистическөй вөзму овмөслы вөзму ужалан машинајас да оборудованнөй вөчөмын перјис некор вөвлытөм вермөјас. Вөзму ужалан машинајас вөчөмын төдчана перелом лөіс 1928 вөсан, коллективизатсја жылы партия XV-д ејезд решеннөй бөрүн, кор ми лөцөм вөзму ужалан машинајасө да оборудованнөсө 153,5 мль шәјт дон. 1929 воын вөлі лөцөма нын 215 мль. шәјт дон. Сек-нын ми партия Германіјасө вөзму ужалан машинајас вөчөмөн. 1930 воын мијан заводјас вөчөны прөдуктисјасө 345 мль дон шәјт дон. а Германіјаны сөмын 143 мль. шәјт дон. 1931 воын вөзму ужалан машинајас вөчөн промышленност асөны программасө кыпөдөс 425 мль шәјтөз. Октябрса революцисјалы 15 во тырём кежлө вөзму ужалан машинајас вөчөн советскөй заводјас воисны выл гырыс вермөјасө, колөм во өөртө кык мында асөнысө производствөсө содтөмөн. Тәјө производствө куҗа Совет Сојуз сувтө медвоцда местөй став му вылы, вөсөі Америкөсө панјим.

Саратовын во да жыпөн ми вөчөм комбајнјас вөчөн завод, кодө куҗас лөцөны 20 сурс комбајнөй во, а Американы, көпө куҗас комбајнјас вөчөмыс, өнөцө вөчөма сөмын 75 сурс комбајн. 1933 воын вөзму овмөсдө лөб сөтөма 200 көјдөы веселан мощнөй машина. Тәшөм машинаы часөн вермө веселаны 9600 килограм көјдөы.

Октябры 15 во тырөг кежлө гырыс вермөчөсө воим і выл, социалистическөй Вој выл төчөмын. Тәјө 15 воын гырыс вермөчөсө перјисны і Комө ужалысө јөз, вөжөсны Ко-і областысө чужөмбансө. Нөшта чорыда вөкас чужөмбансө Комө областысө, Војвыс Крајлысө мөб пјачөлетка, класөјастөм обөсөствө стрөйтөн пјачөлетка. Мөд пјачөлетка пөртө Војвыдөс јон Индустриальнөй Крајө. Блжыд Крај пасталаны мөб пјачөлеткамы бөдмөслы уна десатка выл гөгантјас, сувтасын стрөјө зөв гырыс вөркомбинатјас да заводјас. Пөчөраса ішөм шахтајасөма лөб бөдлун лөптөма пыщөссө рынок вылө мль дон тоннаөн бур качөствөсө ішөм. Лөб паскөдөма Ухтаса көрп да Војвылысө мукөд озырлујас перјөм.

Мөб пјачөлеткамы крајдөн паскөд теритөријасысө сука крөстөвөсө көрттујасө. Өнөкө Крајын көрттујө вөд өтөі сурс километр куҗа кымын, мөб пјачөлетка номын тәјө лөдөнысө пөштө көлөбө содас. 3845 километр куҗа көрттујасө крөстөвөслысө Крајөсө бөд бөксөк, вөсөі щөц сөтөі, көпө өтөі мөрт вөдгытөм сөд вөр да нујас.

Тәшөм блжыд магистралјас, кушөмөн лөб гу Мөскуа—Ухта—Пөчөраса шөм—Југөрскөй шар (тәтчө пьрө түјвөц Пөцуг—Сыктывкар, кодө лөб 275 км. куҗа, Сыктывкар—Ухта 300 км. куҗа, Ухта—Усөкөжва—Пөчөраса шөм 500 км. куҗа да Пөчөраса шөм—Југөрскөй шар 280 км куҗа); Архангелөк—Усөвшәкә—Усөвськыма—Усөкөжва; Архангелөк—Онега Медвөжја гөра да мукөд тујјасө стрөйтөм вөчөтасө туј өсө сөмын вөр мөсөіјасө ескөдөтөрујтны, а пө

чөраса баөсөјны став озырлуөдө (ішөм, көрп да с. в.) паскөда перыны.

Ставө Крајын көрттујасө стрөйтөм вылө мөд пјачөлеткамы шөбөма вөчөны 526 мль дон 250 сурс шәјт

Јортјас! Рајонувса став ужалысө јөз! Октябрса революцисјалы 15 во тырём колөбөдөтөн став гырыс вермөчөсө арталөмөн нөшта чорыда, зумыда кутчөбөј став лөбө прорывјас бырөдөмө, а медеа-нын вөр фронт вылыс, медем ставмувысө пролетариат да ужалысө крөстөвөса тјјан вылө вөчөдөмөн, тјјанлысө вермөчөсө арталөмөн вылысө і вылысө шуис: „Со сјөө мијан медвоцын мунөсө отрад, со сјөө мијан ударнөй бригада, со сјөө мијан робөчөй власт, со сјөө мијан отөчөствө, најө вөчөны асөнысө уж, мијанлысө, лөднө,—өтсалам налы капиталистјаскөд тышкаөбөмас да полтам ставмувысө революцисјалысө уж“.

Пөртөј өлөмө асөнысө көсөжөмөјас, тыртөј промфинансјас! Воҙө божевөј јортјас! Вылөжык Октябрыг знамја!

Чорыда вөчөдөчөрөтө социалистическөй вөбөстөнөсө!

Көтырчөј бөшөвөстөкөй партия бөрдө, сја ЦК бөрдө, көпө јуралө Сталин јорт!

Мөд олас да нөшта јонмасын партия Обком да Крајком, Выл Војвыс төчөмын јурнуөбөјас!

Воҙө, ставмувысө Октябрыл!

Ньумыдскөй, Канавскөй, Помөдөинскөй да Нөемскөй в/п јас уҗалөны оппортунизм өамөн

Кулөмдөн ЛПХ-лөн вөрлөцөм куҗа октябр 30-өд лун кежлө  
**С В О Д Н А**

В-пунктјас	Октябр 30 л. кежө заданө		Тыртөма		Уҗагө мөрт
	пөрөдөны	кыс-кыны	Пөрөдөма кбм	%	
Воляскөй	7876	876	4608	58,8	125
Помөдөинскөй	22500	3123	5837	30,4	154
Ымтерскөй	9000	888	3838	45,8	95
Лопјинскөй	14625	1649	8004	62,3	193
Нөемскөй	15300	1615	5082	33,3	102
Јөльскөй	7200	840	5912	97,4	72
Канавскөй	6750	768	1837	28,9	98
Габовскөй	6750	700	3079	48,7	69
Ньумыдскөй	11250	1383	2649	23,5	55

Ставыс | 101250 | 11344 | 40846 | 40,4 | 963

Октябр 30-д лун кежлө пөрөдөчөмын вөгөтөрсө заданөй ЛПХ куҗа тыртөма 9,1%, кыскөм нөтөі-на абу.

## Партиядөс ылөдлөясөлы вөчөкысө

Вылысө Вөчө сөктасө Лүтојөв Јө. В. да Канава сөктасө (Вөчө с/с) Мартушов Г. М. асөнысө јавөтлөсны ударник-звучникјасөсөн 1000 кбм мөрт вылө вөчөны бөштөмөн, но најө уж вылө өнөцө ез петны, најө партиядөс да ужалысө јөзөсө ылөдөсны, шөдөсны кулак кпөдулө. Өнө Габовскөй в/п-са ударникјасөлысө воыс ударнөй белетјас. Ударнөй белетјас сөталөма став ударниклы Лүтојөв да Мартушовлы кьнөцө. Ударнөй белетјас сөталөгөн ударникјасө асланысө собраннө вылысө шуисны:

1) Лүтојөвөсө да Мартушовөсө партиядөс да ужалысө јөзөсө ылөдлөмысө чорыда јанөдөны, шуны јөзө кывлөмөн кулак агентјасөсөн, нө сөтны налы лавкајасысө некушөдөм промгөвар.

2) Мијанлы, „Красноармөжөч“ нөма бригадасөа шленјасөлы ударнөй белет прөста ез сөтны. Ми сјөөсө перјөм вөр фронт вылысө лөвјасө моз көсөсөмөн, октябр 22-д лунөцө

1000 кбм перјөмөн (6 мөрт). Воҙө вылө ми көсөжөсөма нөшта чорыда кыпөдөны уҗлысө проивсөдөтелност, „Краснаја звөзда“ нөма бригадөкөдө вөчөчөм сөтсөдөговөр. Өнөцө ми вөчөм бөд лун 9 кбм мөрт вылө. Воҙө көсөжөсөма вөчөны бөд лун 10 кбм-өн мөрт вылө. Тәшөм мијан, „Красноармөжөч“ бригадөлөн Лүтојөвлы да Мартушовлы вөчөкысө.

3) Ми, „Краснаја звөзда“ нөма бригадасөа шленјасө б мөрт да Морөхин И. Н., Касөв Г. И. тәјө кык лжеударникјасөлы сөтөм вөчөкысө асөнымөсө ударник-звучникјасөсөн јавөтөмөн, 1000 кубомөтрөн мөрт вылө вөчөны бөштөмөн. К. Морөхин.

Рөдаксјага сөн Тәјө шөбөмын ударник јасө көдөны лжеударник Лүтојөвлы да Мартушовлы лавкајасысө нө сөтны некушөдөм промгөвар Тәшөм шөбөма — корөмсө ми јөзөдөм сөмын сө вөсна, медем лөтөдөдөнысө Габовскөй в/п берөса ВКП(б) кандөдатскөй группалысө „шүҗавыв“ четчөлөмсө, партия шөр түјвөц зүгөмсө. Тәјө колө бөд парт. комсомөльскөй јачөкөјасөлы бөсөтны төдө вылө да тәшөм сөма шөбөмјасө пьр вөзөкөдөны.



# Культура фронт вывса геројјас! Воқо, виль вермёмјасо, классјастом, сотсиалистическој общество строитомо

## 15-од Октабр кежло культура фронт вылын перјома гырые вермёмјас

Октябрса револутсија ор-дис Росојјаса капиталистјаслые уна со воон лөгөдөм, дорөм чепсө, кодөн вөли гартөма, көрталөма ужалые жөзлые вө-льасө, воқмөстчөмсө. Росојјаса робочөјјас ужалые крестана-көі 1917-өд вога нојабр 7-өд лунө немкежло путкылтисны, бертыштисны капиталистјаслые тронсө, нартытчөмсө да бог-тисны асланыс кижө власт.

Коммунист партія да Совет власт Октябрса револутсија бөрын пыр-жө вичкојасөс тор-жөдіс государство бердые, шко-лајасөс торжөдыс вичкојас бер-дые да паккыда вогтис шко-лајаслые өңөссө ужалые жөзлы.

Октябра револутсијаөң Росо-вјаын грамотност вөлі меда улын. Октябрса револутсија кежло 100 морт пійын велөд-чыс лыд САСШ-ын вөлі 22 морт, Англіяын—17, Герма-нијаын—17, Франціяын—14, а Росојаын сөмын 3,8 морт. Октябрса револутсијаөң шөр да вылыс школајаслөн робо-чөјјас да ужалые крестана челафлы өңөсыс вөлі пөдса, став гырые да шөр школаја-сын сөмын велөдчисны капи-талистјаслөн, помещикјаслөн, кулакјаслөн, попјаслөн да му-көд пөлөс жөз ужпомыс олые-јаслөн челаф. Торја-нын вөлі омөла виқөдөны да топыда пөдлалөма школајаслые өңөс-јасө натсиональној областувса војтырјаслы, шуам Коми об-ластувса ужалые жөзлы да с. в.

Октябрса револутсија кеж-ло Росојаын 8-50 арөса вој-тыр пійын велөдчөм, грамот-ној жөз вөлі сөмын 30%, а 15 Октабр кежло тащөм арлыда војтыр пійын СССР-ын гра-мотност кыптис 85,7%-өң. Мөд втвога планын первој војас-нас СССР-ын қикөң лоө бы-рөдөма пемыдлун.

Советској политехнической школа течөмын 15-өд Октабр кежло ми воим гырые вермө-јасөн. 1930-өд вогаң нуөдсө ічөт школа арлыда челафөс быт велөдөм. 1931-өд вогаң нуөдсө сізім вога быт велө-дөм, а тавогаң партія ЦК август 25-өд лунга шүөм сер-ти семілеткајас реорганизујт-чөны да с вога политехничес-кој школајасө.

Гырые өдөн содө велөдчыс лыд. 1914-өд воын ічөт да шөр школајасын велөдчисны 7800 гурс морт, а 1931-өд воын 20 мильон кымын морт. Гырые өдјасөн кыптө і натсиональној культура. Талунја лун кежло СССР паста 82 сорыа вој-тырјас пөвсын школајасын мунө ас кыввылын велөдөм, лөгөдөма ас кыввылын (нат-сиональној) нигајас, газетјас, журналјас леңөм, кинојас, те-атрјас да с. в.

Тажө гырые өдјасые куль-тура фронт вылын оз колтчы і мијан Коми област да Кулөм-дин рајон. Мијан рајонувса ічөт да шөр школајасын ве-лөдчыс лыд содө гырые өдја-сөн-жө. 1914-өд воын вөлі 1048 велөдчыс, 1917-өд во-ын—1204, 1925-өд воын—2004, 1931-өд воын—3704, а 15 Ок-тябр кежло велөдчө 4837 морт. 1930-өд вогаң нуөдсө ічөт школа арлыда челафөс быт велөдөм, тавогаң нуөдсө сі-зім вога быт велөдөм ічөт школајасын велөдөм вужөдө-ма вт вога велөдан програм-ма вылө. Качество бокгаң школајаслөн ужыс воыс воө бурмө, паккыда нуөдсө ком-мунистическој воспитаннө, по-литехнизатсија. Велөдыејаслөн ужалые жөз воғын авторитет воыс воө кыптө, уждон содө, оласног бурмө.

15-өд Октабр кежло мијан

рајонын гырые жөз пөвсын (50 арөсөң) пемыдлун пөшти-қикөң бырөдөма. 1926-өд воын 8-50 арөса војтыр пійын вөлі грамотној жөз 31%, 1927 во-ын—42% 1930 воын—68%, 1931 воын—75%, а талунја лун кежло 97,4% гөгөр. Та-щөм вермөмјасыс лоины сө-мын коммунистическој партія вескөдлөмөн, сөмын мијан Со-вет Сојузын.

Ферт мијан культура фронт вылын, школајас ужын емөг-на нелучкијас, гырые нелуч-кијас. Лыдфдыган керкајасын да гөрдпелөсјасын абу кола-на выјөң пуктөма культурно-массөвөј уж, өткымын шко-лајас ез-на кужны да вермы-ны колана выјөң пуктыны, лептыны асыныс ужсө каче-ство бокгаң, емөг-на велөдые-јас вылө омөла виқөдөмјас да с. в. Тајө став нелучкијасө регыдја кадөн бырөдөмөн, і-ј пјатілетка ноль воон кадыс војдөр да содтөдөн тыртөмөн культура фронт вывса геројјас пуктасны, дорасны мөд пјат-ілеткалы јон подув, кор лоө СССР-са став ужалые жөзөс пөртөма гөгөгрвоана классјас-төм, сотсиалистическој общест-во строитыејасө.

СССР-са ужалые жөз Ле-нинској партія ЦК да вожд Сталин јорт вескөдлөмөн Ок-тябрса револутсијалы 15 во тыран лун колөд гөн нөшта чө-рыда кутчөвасын став прорыв-јас бырөдөмө, первој пјатілет-ка ноль воон кадыс војдөр да содтөдөн тыртөмө, мөд пјаті-леткаө, классјастөм, сотси-алистическој общество строитан пјатілеткаө пырөмө, быд фронт вылын кулакјаслы да став өі-каса оппортунистјаслы нем-жалиттөм отпор сетөмөн.

Мед олас классјастөм об-щество строитан пјатілетка!

# Колхозчыкјас да 6тка овм6са ужалы6 крестана! п6ртам ол6м6 ас6ыным уж66з пролетариат государство во6ын государствоной заготовк6јас ку6а—һаһ, шабди, турун, выј да јај аскад6 6ет6м6н

## Кул6мдин рајон 15 Октабр кеж6 овм6с те6мын воыс гыры6 верм6мјас6н

Мижан рајонын, кычј і Областын да Војвыв крајын, мед6а ыжыд к6-зјзственно-политическ6ј мог — в6р-ле6м.

Комі Областын да Војвыв крајын в6рле6ан программа воы6 во6 сод6, кыпт6. 1931-6д во6 мижан рајонлы в6лі 6ет6ма п6р6дны 622 сурс к6м., кыскыны 669800 к6м. Таво кежл6 6ет6ма задаһн6 п6р6дны 450 сурс к6м., кыскыны 605549 к6м. Кол6м во6а 6артј мижан рајонын задаһн6 чыны. Кол6м во6 мижан рајонын оп-п6ртунизм сама уж в6сна в6рле6ан программа лој ор6д6ма: п6р6д6м ку-6а план тырт6ма с6мын 85,5%, кыс-к6м ку6а—62.2%.

Таво6а в6рле6ан программа но-јабр 1 лун кежл6 тырт6ма (п6р6-д6н ку6а) 9,1%. Рајонн6ј 6лот вы-са ударчыкјасл6н шы6ч6м октабр т6лы6ын 100 сурс к6м. п6р6д6м лој ор6д6ма, с6мын тырт6ма 40,4%.

Мижан рајонын в6рле6ан механи-6рујт6м воы6 во6 сод6, кыпт6. 1931-6д во6 Пом6сдинын в6лі ко-тырт6ма тракторн6ј база да сузт6-д6ма уж выл6 12 трактор. Таво сетч6 п666д6ма 17 трактор-һын. Во-ы6 во6 сод6 ји да балкја тујјас ку-6а в6р кыскал6м. В6р ле6чы6асл6н бурм6 оланјјас, культурно-быт6в6ј условј6. В6р фронт вылын кыпт6 да па6кал6 сотс6р6д6н да удар-чычество гы. Но так6д 6тщ6щ в6р фронт вылын ем66 гыры6 Һелучкј-јас, прорывјас. Јона 6ормис масс6в6-ја в6р6 лет6м да в6рле6ны л66д-чана уж ешт6д6м, јона ом6ла мун6 пыр ужалы6 кадр к6тырт6м да с. в.

15 Октабр кежл6 рајонын г6л да ш6ркофа олы6 крестана6с колхоз-јас6 к6тырт6ма 2745 к6зјзство лыб6 43% рајонувса крестана овм6с лыд 6ертј. Талунја лун кежл6 рајон па-ста к6тырт6ма 76 колхоз. Колхозјас-л6н 6тувт6ма 1328 м6с, 1766 в6в, 277 чан. Рајон паста колхозн6ј сек-торын лыдчы66 3257 м6с, 126 ку-кан, 1766 в6в, 277 чан, 6280 душ ыж. Рајонын 9 МФ да сетч6 ко-тырт6ма 316 м6с, 43 кукан, 15 пле-менн6ј 6ш да мук6д посыск6т 282 душ. Колхоз те6мын кол6м во6 в6-лы гыры6 Һелучкјјас, партија ш6р-тувј6 везж6дл6мјас (мыр6н ск6т 6тувт6м, колхозјас вылын адми-ни-стри6рујт6м да с. в.) Тащ6м везж6д-л6мјас, 6шыбк6јас лој везк6д6ма, но кол6 шуны, мыј таја фронт вы-лын ем66-на јона гыры6 Һелучкј-

јас (обезл6чка, уравн6ловка да с. в.). Колхоз те6ан уж вылын јона пад-м6д6чыны кулакјас да нал6н агент-јас, јона ш6м6 насаһ колхозјас вы-л6 ула6ад6м.

66м чук6ртан фронт вылын 15-д Октабр кежл6 рајон воыс тащ6м лыдпасјас6н: 1931-6д воын рајонлы в6лі 6ет6ма задаһн6 1700545 шажт, тај6 задаһна тырт6ма 106% выл6. Таво кежл6 6ет6ма задаһн6 2008110 шажт, тај6 кујим кол6м кварталын вог6г6р6а план тырт6ма 60,4% выл6.

Кол6м во6 в6цму вот в6лі пук-т6ма 174200 шажт, а таво пукт6ма 118000 шажт. Таы6 тыдал6, мыј ра-јонувса ужалы6 крестанал6н да кол-хозчыкјасл6н воы6 во6 в6цму вот ч6-н6. Мижан рајонувса колхозчыкјас да 6тка овм6са ужалы6 крестана бура г6г6р6ов6ны 6иктын культурн6ј стр6ительство 66ч6д6млы6 котан лун с6. Кол6м 1931-6д воын-к6 аскаст-пукты6м в6цму вот дин6 прим6тл6-ны 100% мында, таво наја прим6-тисны 150% мында-һын.

1931-6д воын рајонувса колхоз-чыкјаслы да 6тка овм6са ужалы6 крестаналы государствоной стра-кованн6 ку6а уж к6т6д6јасы6 да му-к6д п6л6с 6тикјн6ј бедств6ј6јасы6 в6лі мынт6ма 14145 шажт, а таво-6а кол6м кујим кварталын лој мын-т6ма-һын 14390 шажт.

1931-6д воын зајом раз6д6м ку6а Областаын 6ет6м задаһн6 в6лі тыр-т6ма с6мын 71,6% мында. Таво6а областн 6ет6м задаһн6 тырт6ма с6мын-на 62%.

Рајонувса бјуджет воы6 во6 сод6 1931 6д воын рајонувса бјуджетын в6лі 336519 шажт. Та п6јы6 јурд6д-чан уж выл6 в6лі ле6д6ма 112641 шажт лыб6 33,47% став бјуджеты6, 6онв6цалун кут6м ку6а—95957 шажт лыб6 28,51%, а управленчески6ј рас-кодјас выл6—44033 шажт лыб6 13,1% 1932-6д во6а рајонн6ј бјуджет вын-66д6ма 434864 шажт выл6, та п6јы6 јурд6дчан уж выл6 ле6д6ма 183801 шажт лыб6 42,26% бјуджеты6, 6он-в6цалун кут6м ку6а—110141 шажт лыб6 25,32% бјуджеты6, управлен-чески6ј раскодјас выл6 48547 шажт лыб6 11,16%. Таја лыдпасјас пет-к6дл6ны, мыј јурд6дчан уж выл6 66м ле6д6м воы6 во6 сод6, а управ-ленчески6ј р6скод чин6 (бјуджетса уфелн6ј вес 6ертј).

Јонм6 да бурм6 рајонувса ужалы6 ј6злы6 6онв6цалун кут6м ку6а уж.

1930-6д воын рајон паста в6лі кујим болн6ча, сен 55 койка, талунја лун кежл6 ем 4 болн6ча, сен 75 койка 1930-6д воын в6рле6чы6аслы в6лі к6тырт6ма 7 медпункт, 1931-6д во-ын—8, а таво 7 медпункт. Паска-л6 да бурм6 чела6с в6цм—д6ч6-р6т6м. 1930 6д воын в6лі к6тырт6ма 31 јаслы, 1931-6д воын—42, а таво-гож6м ужалыс 44 јаслы. 1930-6д во-ын в6рле6ан кадын ужалис с6мын 1 јаслы, а таво к6тырт6ма 14-6: да сені талунја лун кежл6 в6ц6ны 265 чела6с.

Таја лыдпасјасыс в6стал6ны, мыј мижан рајон овм6с те6мын 15 6д Октабр кежл6 воис гыры6 верм6м-јас6н, но так6д 6тщ6щ ем66 і гыры6 Һелучкјјас, мед6а-һын в6рле66м ку6а, с6ветск6ј да колхозн6ј вузак6м паск6д6м ку6а, 66м чук6рт6м да зајом раз6д6м ку-6а, выј, турун да мук6д п6л6с заготовк6јас ну6д6м ку6а.

Мі ескам, мыј рајонувса став колхозчыкјас, 6тка овм6-са ужалы6 крестана Октабр-са революц6јалы 15 во тыр 6м колл6дыг6н артышасны ра-јонувса овм6с те6мын став верм6мјас6. Һелучкјјас6 да н6шта зумыда кутч6васны ло-6м прорывјас быр6д6м6, мед-6а-һын в6р фронт вылы6 да став п6л6с заготовк6јас ну6-д6мы6. Н6шта чорыда кутч6-ны колхозјас6с организација да овм6с бок6аһ јонм6д6м6, лычкја лун уж 6ертј колхоз-јасын докод јукл6м6 да 6тка овм6са ужалы6 крестана6с кол-хозјас6 к6тырт6м6. Һемжалит т6ма кучкыны кулакјас да быд 6икаса оппортунистјас ку6а, велик6сержавн6ј да националь-н6ј шовинистјас ку6а.

Мед олас СССР, ставмувыв-са ужалы6 ј6зл6н ударн6ј бри-гадал Попов.

„В6р фронт“ № 50 3-д лыст6к





Абу сещом вын, коді ескө верміс сувтөдны сотсіалызмлыгө наступajtөм.  
Біја пөг чолөм ставмувывса Октябр вөсна вермаовыгяслы!

## Косагөны медбөрја патронөз

(Октябрса револютсіја жылыгө казтыштөм)

Міжан полк вөлі котыртөма кык полкыгө, Керенскөй дор сулалыгө полкясыгө, немеч вылө наступajtөм могыгө. Полкөн вөлі командуйтө подполковнык Кувчінскөй жорт.

Міжан полкыгө сетісны пріказ—пыр-жө наступajtны немеч вылө. Полк меставылыгө ез вөрзі, Кувчінскөй жорт таја пріказлы сувтис ланыд, „Мі, шуө Кувчінскөй жорт, немеч-яс вылө воэө огө наступajtөй (сіја висталыс мыж вөсна міжанөс щөктөны немеч-яскөд косагөны, воужтны), а бергө-дам ассыным штык-яснымөс щөктыгөяслы паныдөн, кыз рушку-яскөд косагөны“. Сек-жө Кувчінскөй жорт сетіс пріказ—полккі меставылыгө не вөрзіны да ружжө-яснымөс бергөдны, бура укрепітчіны да медбөрја патронөз косагөны немеч вылө наступajtны щөктыгөяскөд. Полк гычыс, салдат-яс крепіда котыртчісны Кувчінскөй жорт дінө.

Сіжө-жө вожнас полкыгө став офітсерыс пышжөма. Полкө колөма сөмын Кувчінскөй жорт да өткымын фельдфебель да зводнөй командір-яс. Салдат-яс нөшта топыда котыртчісны Кувчінскөй жорт бердө да гөлөмаң кутчігөсны укреплайтчіны, окоп коджіны.

Враг оз вуграв, оз уз,—сіја мөд војас-жө міжан вылө пондыс наступajtны. Мі косагөім комінкык час. Міжан патрон-яс бырі да лоі сетчіны. Полк шеді, сурі враглы кіпод улө. Міжанөс, командір-ясөс (ме вөлі фельдфебель) пыр-жө арестуйтисны да мөдөдісны Мінскө (60 верст подөн нуісны), а салдат-ясөс разөдісны мукөд полк-ясө. Таја вөлі 1917-өд воа јуль 21-өд лунө 4 час рытын.

Мі вөскалім асланым пол-

кыс өті камераө квајт морт. Тан-жө вөлі Кувчінскөй жорт. Міжанөс турмаын пукөдісны сентябр 28-өд лунөз. Сентябрь 28-өд лунө міжанлы лоі суд да міжанөс квајтнаннымөс судітисны кујім во кешлө катаржнөй уж вылө. Но мыжкө вөсна міжанөс кырымөдісны да рытөчыс лөзісны вөла вылө. Ферт мі асскөдөн, ас вө-лаөн турмаө бөр егө локтөј. Мі Мінскі карыс пыр-жө пыш-жым да зөбөгөым октябр 15-д лунөз. Октябр 15-өд лунө Кувчінскөй жорт төдмагөма өтік робочөжкөд да рытнас мі ставөн чукөртчөм сіја патераө. Сетчө міжаныгө өтдор чукөрт-чісны нөшта јешщө морт мөд. Сені міжан вөлі гуга собра-нө да шуісны војнас вөчны городөвојжас пөвснн тревога. Міжанөс сен вооружітисны. Тревога вөчөм. Та бөрын мі-жанөс 5 мортөс ыстисны позіт-сіја вылө, а өтік колтчыс Мінскө міжанкөд өвжаз кутны.

Позітсіја выльн мі гөлөма-саң кутчөвым салдат-ясөс ас бердө кыскыны, котыртны. Мі накөд лун і вој горөнітөм, бө-ведуйтөм, мыж вөсна міжанөс щөктөны немеч-яскөд коса-гөны да с в. Рөгыдја кадөн мі-жан дор муныгө војтыр пондыс содны да чукөрмыс міжаныжыд код группа—180 морт. Та бө-рын мі, октябр 25-өд лун ры-тө, шуім штабполкаөс арестуйт-ны. Сольда, емела мі вогла-лам, мунам штабполкаөс арес-туйтны. Міжан ем вөнтопка-яс, ноль пулемет да мукөд пөгөс оружжө-яс. Немтор думајттөг, вөдчыгөтөг штаб дорө вөтөз міжанлы воча сурис, гажаа пырыс гонжөдө, Васільев жорт, коді колтчілыс Мінскө міжан-көд өвжаз кутөм-могыгө. Васіль-ев жорт первој кылөн міжанөс поздравітыс ьжыд вөстөн, мыж

власт бөстөма робочөж-яс да салдат-яс кіжө. Міжан став му-зөм бырі, гөлөм-яс нөшта чо-рыда пондісны јопкіны, ме-дым рөгыджык бөстны штаб-полка. Штабполка бөстым, опітсер-ясөс арестуйтөм. Ку-вчінскөй жортөс бөр-жым коман-дір бригадө, а Васільев жор-төс командір полкаө. Ме вөс-калі белөжжас лазаретө да ме-нө сен пыр-жө арестуйтисны. Лазарет, кытчө чукөртчөма белөжжаслөн ьжыд вын, чо-ры-да косагө, оз көс-јы краснө-жаслы сетчіны. Косагөсны кык лун. Менө шуісны лыжліны, но палач-яслы таја ез удајтчы, краснөжжас лазарет бөстисны. Міжан рад пыр содө, вын јон-мө, белөжжас вылө, кыз руш-ку-яс вылө нөшта чорыда вөр пузө.

Кос ьжөдө, паскалө. 1920 д воа мај 20-өд лунө Мінскөй губерныса Мартіновка сөкт дорын кыптыс јон тыш. Белөжжаслөн выныс јона ьжыд міжан серті, сіја чорыда коса-гө, но міжанөс венны, вөтлі-ны, бөрінтны оз вермі. Гөрд армејеч-яс төдөны, мыж вөсна косагөны, наја ставныс коса-гөны лөв-яс моз. Менам гө-лөм нөшта чөрыда скөрмыс, пучыс, медым рөгыджык паз-вартны кызрушка-ясөс. Ме ко-тірты ас бердө вөт мортөс враглы тылө пырөм могыгө, медым сені вөчны паніка. Враглы тылө пырыгөн мі, 6 морт пленө бөстөм сбөз (20 вөв), өті пулемет, өті автомат да бура уна патрон. Обөзөн ме кык мортөс бергөді бөр, а нөлөн мөдым воэө. Рөгыдөн міжан піжыс кык мортыс раніт-чіс да мі колөм сөмын кыкөн, но міжан гөлөм ез повзі, егө бергөдчө бөр, нөшта повтөма мөдым воэө. Враг позітсіјаөз (Помыс квајтөд лөстбокас)

# Кооперативлыг уҗсө вылыг шупöдө лөптөмөн бурмөдөм рөбөчөҗҗасөс снабжәтөм, бөҗөвөҗ өдҗасөн нуөдөм самозаготовкәҗас

## Рәҗонувса потребкооператсја XV воён

Міҗан Комі областын өткымын ғырыҗык өктҗасын і Октабрскөҗ рөволютсјаөҗ вөвлі воҗмөстчөмҗас потребкооператсја котыртөм могыс, но тајө воҗмөстчөмсө царскөҗ правітельство, кулакҗас, өпекулантҗас пөдтавлісны. 1917-өд воён міҗач Кулөмдін рәҗон улын вөлі сөмын куҗім потребобщество (Кулөмдінын, Керчөмҗаын да Помөсдінын). Февральскөҗ рөволютсја бөрын потребобществоҗас котыртөм могыс өктҗасын уҗ нуөдөҗс бурҗыканын, но ғырыҗ вермөмҗас і таја кадө ез верміны перҗіны уҗалыг јөз. Сја кадө сөмын шулісны котыртны потребобществоҗас фереваннөҗын да донын.

Сөмын Октабрса рөволютсја кыпөҗс кокҗылө став уҗалыг јөзөс. 1917-өд вога октабр 30-өд лунө вөлі чукөртөма кооперативҗас котыртөм могы Сыктывкарын сҗезд, но таја сҗезд вылын бара-на немтор ез верміны вөчны, таја сҗезд вылын унаөһна сувтисны кооперативҗас котыртөмлы колі сөмын 300 шаг. Татчөмі сувтім і пондім кыргөіны пулеметыс да автоматыс враҗлы мышкас. Кыптыс паңика, а таја кадө міҗан полк ез уҗ, сја уөкөдчөс воҗаһныс атакаөһ да пасвартыс белөҗлыг отрадсө.

Таы мөн сөтисны **Орден красного знамени**, а менам төварішлы зарһи часы. Та бөрын менө пунктисны рөһнөҗ командіро да аслам ротаөһ нөштә бөстлы враҗлыг 31 пулемет да муқөд торҗас. Та бөрын міҗан отрад коҗасыс Балаковіч отрадкөд.

Таҗі ме коҗасы да помалы граждәнскөҗ воҗна.

Шахов Јегор Фемідовіч.

паныд. 1918-өд вога јанвар 15-өд лунө Сыктывкарын вөлі чукөртөма продовольственнөҗ сҗезд. Таја сҗезд вылын шуісны Сыктывкарө котыртны Сојуз общество потребітелеҗ да бөрҗисны правленө. Та бөрын быд өктө котыртчалыс потребобществоҗас, но тајө котырталөм унҗык потребобществоҗасын јурнуөдөҗас пыдді вөліны озыра олыҗас, кулакҗас. Ферт тащөм воҗтырҗас вөскөдлөмөн потребобществоҗас бура уҗавны ез верміны, сја уҗын вөліны уна ғырыҗ һельчкјҗас, торкалөмҗас. 1918-өд воын арнас мөставывса потребобществоҗаслыг правленөһҗас вөлі распуштөма да уҗөһн вөскөдлөм сөтөма комбөдҗаслы, кор јона уна ембурҗас вошласлыс потребобществоҗаслөһ. Потребобществоҗаслыг вывті јона торкалісны уҗсө і белөҗҗас, кодҗас һемҗалттөма грабіталісны лавкаҗас, складҗас.

Таја 15 воён јона ковҗис тільіны-пөсөіны кооператив уҗын ғырыҗ вермөмҗас періөм понда, уна сөкыд тор ковҗис венны. Індөһ һельчкјҗасыс өт дор рәҗонувса потребкооператсја уҗын таја 15 воён перҗөма ғырыҗ вермөмҗас.

1930-өд вога јуль 1 лун кеҗлө рәҗон пасҗа котыртөма вөлі 6857 шлен. 1931-өд вога јанвар 1 лун кеҗлө 7715 шлен, а 15 өд Октабр празһик кеҗлө котыртөма 11487 шлен: Паҗөвөҗ внос кыптис таҗі: 1930-өд вога јуль 1 лун кеҗлө вөлі 125 сурс шаҗт, а тәлунҗа лун кеҗлө чукөртөма 283680 шаҗт Төвар бергөдчөм воыс воө кыптө-җө: 1929 өд воын вөлі бергөдчөма 1689987 шаҗт дон, 1930-өд воын— 2533849 шаҗт дон, 1931-өд во-

## Ноҗабр 8-өд луө ставөһн субботһык вылө

### 15-д Октабрлы пөдәркө

Помөсдін с/с увса коммуһистҗас, комсомольчҗас да проф сојуһыкҗас ноҗабр 8-өд лунө котыртөһны СССР-лыг дорҗыҗоан вын јонмөдөһм могыс коммуһистическөҗ субботһык. Сельсовет увса став өктын котыртөма ноҗабр 8-д лунө вөрө петөһм могыс гөрд обөзҗас. Вөрын уҗалө 48 ударһык. 80 колхоһык да 12 јөдһнольчһык јөв контрактатсја план тыртисны сөттөдөһн, с/с куҗ јөв контрактатсја план тыртөма 65%.



ын—3997000 шаҗт дон, а 1932-өд вога плаһын шуөма пыртны төвар 4200 сурс шаҗт дон. Таво рәҗонувса потребкооператсјалөһн өһнөҗ уҗ муныс өмөла, но бөрҗа кадө бурмыштыс. Мө ескам, мы потребкооператсја сөстөмаһн уҗалыгҗас нөштә чорыда зөвтласны асөһныс сөһҗаснысө да Ленинскөҗ партіја вөскөдлөм улын, а меҗаһһн партіја ЦК сөһтабрса пленум шуөмҗас пөдвылын став шленҗасөс тајө шуөмҗасөс өлөмө пөртөмө котыртөмөн, сувтөдөмөн, перҗасны ғырыҗ вермөмҗас.

Воҗө! Нөштә вылө јур лептөмөн, соҗҗас пужөмөн, став сөкыд торҗас вөһмөһн, кулакҗас да наҗө агентҗаскөд һемҗалттөм кос нуөдөмөн, сөтсөрдҗысөһлыг да ударһычөстөвыг нөштә јона паскөдөмөн—классҗастөм, сөтсәлістическөҗ общөстөөд.

Мөд лөмҗас да паскалас ставмуывывса Октабр!

җада Ковҗа.

Отвөстөһнөҗ рөд. МІХАЈЛОВ.